

रयत शिक्षण संस्था, सातारा

रयत शैक्षणिक गुणवत्ता विकास आराखडा २०२६

Mahatma Phule Arts, Science & Commerce College, Panvel.

शैक्षणिक गुणवत्ता विकास :- वाणिज्य महाविद्यालये

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
०१	महाविद्यालयाची प्राथमिक माहिती	
	१) स्थापना वर्ष	1970
	२) संपूर्ण पत्ता	पोस्ट बॉक्स नंबर १२४, करंजाडे गावाजवळ, तालुका-पनवेल, जिल्हा-रायगड, ४१०२०६.
	३) मान्यता व संलग्नता	महाराष्ट्र शासन न्यू -७०-७१, ८४१ दिनांक १/२/१९७१ कायमसल्लागनीकरण, महाराष्ट्र शासन, युबीef-१०९३/५८७१/विशि-२, दिनांक २७/५/१९९३ युजीसी मान्यता No. Aff./Recog./7113, 1976, Date-7/5/1976
	४) शाखा प्रमुखाचे नाव	प्राचार्य डॉ. गणेश अनंत ठाकूर
	५) महाविद्यालय विकास समितीचे अध्यक्ष	मा. रामशेठ चांगु ठाकूर
	६) एकूण विद्यार्थी संख्या	2478
	७) एकूण शिक्षक संख्या	85
	८) सध्यास्थितीत असलेला शिक्षक स्टाफ	नियमित : 23 CHB : 62 लमसम : 0
	९) रिक्त शिक्षक संख्या	35
	१०) एकूण शिक्षकेतर सेवक	40
	११) सध्यास्थितीत असलेले शिक्षकेतर सेवक	नियमित : 40 लमसम : 0
	१२) आवश्यक शिक्षकेतर सेवक	38
	१३) एकूण वर्गखोल्या	36

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	१४) जमिनीचे क्षेत्रफळ	13.00
	१५) क्रीडांगणाचे क्षेत्रफळ	6.00
	१६) माजी विद्यार्थी संघ नोंदणी क्रमांक	महाराष्ट्र ३२२/०९/रायगड. जुलै २००९
०२	वाणिज्य शाखेपुढील महत्वाच्या समस्या	
	१) वाणिज्य शाखेपुढील महत्वाची समस्या	सेवानिवृत्तीमुळे नियमित प्राध्यापकांची कमी झालेली संख्या
	२) वाणिज्य शाखेपुढील महत्वाची समस्या	प्राध्यापकांची रिक्त पदे भरण्यासंदर्भात शासनाची उदासीन भूमिका
	३) वाणिज्य शाखेपुढील महत्वाची समस्या	पदव्युत्तर वर्गामध्ये प्रवेशित विद्यार्थ्यांची घटती संख्या
	४) वाणिज्य शाखेपुढील महत्वाची समस्या	राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची अंमलबजावणी करताना विद्यापीठ स्तरावर नियोजनाचा अभाव
०३	वाणिज्य शाखेतील अभ्यासक्रम	
	१) वाणिज्य शाखेत उपलब्ध अभ्यासक्रम	• पदवी (UG) • पदव्युत्तर (PG) • संशोधन (Research) • प्रमाणपत्र / डिप्लोमा / प्रगत डिप्लोमा / पदव्युत्तर डिप्लोमा
	२) कोणत्या नवीन अभ्यासक्रमाची आवश्यकता आहे ?	M.Com. Account and Finance
	३) पुढील वर्षी कोणते अभ्यासक्रम सुरु करणार आहात ?	M.Com. Account and Finance
०४	वाणिज्य शाखेतील प्रॅक्टिकल व्यवस्थेची माहिती	
	१) वाणिज्य शाखेतील अभ्यासक्रमासाठी महाविद्यालयात प्रॅक्टिकलची पुरेशी व्यवस्था आहे का ?	होय
	२) किती अभ्यासक्रम सुरु आहेत ?	2
	३) पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी करावयाची कार्यवाही नमूद करावी	लागू नाही
०५	कौशल्य विकास केंद्राची माहिती	
	१) महाविद्यालयात स्वतंत्र कौशल्य विकास केंद्र सुरु आहे का ?	होय
	२) कौशल्य विकास केंद्राची रचना द्यावी	चेअरमन व समिती सदस्य अशी कौशल्य विकास केंद्राची रचना आहे.

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	३) कोणते कोर्स सुरु आहेत	१. Competitive Examination Guidance Course २. English Speaking Course ३. Prerecruitment training for Police Force ४. Tally & GST ५. Beauty Parlour ६. Tailoring and Dress Designing ७. Medical Lab Technician ८. Personality Development ९. Artificial Intelligence
	४) पुढील शैक्षणिक वर्षात कौशल्य विकास केंद्र स्थापना करण्याबाबतची कार्यवाही नमूद करावी	लागू नाही
	५) पुढील शैक्षणिक वर्षात कोणते कोर्सेस सुरु करणार आहेत	लागू नाही
०६	शेती व शेतीसंलग्न कोर्सेस	
	१) महाविद्यालयात शेती व शेतीसंलग्न कोर्सेस सुरु आहेत का ?	होय
	२) कोणते कोर्स सुरु आहेत ?	शेती शाखा नाही.
	३) पुढील शैक्षणिक वर्षात कोणते कोर्स सुरु करणार आहेत ?	लागू नाही
०७	विदेशी भाषा प्रशिक्षण	
	१) महाविद्यालयात विदेशी भाषा प्रशिक्षण सुरु आहे का ?	होय
	२) विदेशी भाषा प्रशिक्षणासाठी कोणत्या सुविधा उपलब्ध आहेत ?	English Language Lab उपलब्ध आहे.
	३) कोणती भाषा शिकवली जाते ?	English and Japanese through SWAYAM portal.
	४) पुढील शैक्षणिक वर्षात कोणती विदेशी भाषा प्रशिक्षण सुरु करणार आहेत ?	लागू नाही
०८	कृत्रिम बुद्धिमत्तेचे प्रशिक्षण	
	१) महाविद्यालयात कृत्रिम बुद्धिमत्तेचे प्रशिक्षण सुरु आहे का ?	होय
	२) किती विद्यार्थी प्रवेशित आहेत ?	30
	३) त्यासाठी आवश्यक संगणक कक्ष पुरेसे आहेत का ?	होय
	४) संगणक कक्ष उपलब्ध करण्यासाठी अंदाजे किती खर्च येईल ?	लागू नाही
०९	सामंजस्य करार	

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	१) महाविद्यालयाने कोणत्या संस्थांबरोबर सामंजस्य करार केले आहेत ?	1. SA Institute of Practical Tax Accountant, Kalamboli, Navi Mumbai 2. S. S. Career Academy, Kalamboli, Navi Mumbai 3. SICT Computer Education, Panvel, Navi Mumbai
	२) सामंजस्य कराराचे वर्गीकरण देण्यात यावे उदा. शैक्षणिक / संशोधन / औद्योगिक / इतर	शैक्षणिक, औद्योगिक व इतर
	३) कार्यरत सामंजस्य करार किती आहेत ?	3
	४) त्याचा स्तर कोणता आहे ?	राज्य स्तरीय
	५) पुढील वर्षात कोणते सामंजस्य करार केले जाणार आहेत ?	कॉमर्स विभागामार्फत शैक्षणिक व औद्योगिक संस्थांबरोबर सामंजस्य करार करणार आहेत.
१०	फॅकल्टी व स्टुडंट एक्सचेंज प्रोग्राम	
	१) महाविद्यालयात फॅकल्टी व स्टुडंट एक्सचेंज प्रोग्राम आयोजित केले जातात का ?	होय
	२) असल्यास, याअंतर्गत कोणते उपक्रम राबविले जातात ?	1. Faculty Exchange Programme 2. Campus Visits
	३) नसल्यास, भविष्यात कोणते उपक्रम राबविले जाणार आहेत ?	लागू नाही
१२	उद्योजकता विकास केंद्र	
	१) महाविद्यालयात उद्योजकता विकास केंद्र सुरू आहे का ?	होय
	२) असल्यास, याअंतर्गत कोणते उपक्रम राबविले जातात ?	१. कार्यशाळेचे आयोजन २. करिअर मार्गदर्शन ३. क्षेत्र भेट ४. तज्ञांची व्याख्याने आयोजित करणे
	३) या केंद्रातील किती विद्यार्थ्यांनी स्वतःचे उद्योग सुरू केले ?	35
	४) भविष्यात कोणते उपक्रम राबविले जाणार आहेत ?	जिल्हा उद्योजकता विकास केंद्रासोबत सामंजस्य करार करणे.
	५) नसल्यास, उद्योजकता विकास केंद्र पुढील शैक्षणिक वर्षात स्थापन करण्याबाबत व संबंधित उपक्रम सुरू करण्याबाबतची माहिती द्यावी.	लागू नाही
१२	करिअर कौन्सेलिंग व प्लेसमेंट सेल	
	१) महाविद्यालयात करिअर कौन्सेलिंग व प्लेसमेंट सेलची स्थापना केली आहे का ?	होय

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	२) असल्यास, करिअर कौन्सेलिंग व प्लेसमेंट सेलसाठी स्वतंत्र (शिक्षका व्यतिरिक्त) समन्वयक / प्लेसमेंट ऑफिसरची नेमणूक केली आहे काय ?	होय
	३) नसल्यास, याबाबत पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये करण्यात येणारी कार्यवाही नमूद करावी.	लागू नाही
	४) असल्यास, आजपर्यंत किती विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे ?	31
	५) करिअर कौन्सेलिंग व प्लेसमेंट सेल स्थापन केला नसल्यास, पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये करण्यात येणारी कार्यवाही नमूद करावी.	लागू नाही
१३	सेंटर ऑफ एक्सलन्स	
	१) महाविद्यालयात सेंटर ऑफ एक्सलन्स केंद्र सुरू आहे का ?	नाही
	२) असल्यास, याअंतर्गत कोणते उपक्रम राबविले जातात ?	लागू नाही
	३) या अंतर्गत भविष्यात कोणते उपक्रम राबविले जाणार आहेत ?	लागू नाही
	४) सेंटर ऑफ एक्सलन्स नसल्यास, पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये करण्यात येणारी कार्यवाही नमूद करावी.	-
१४	रयत स्पर्धा परीक्षा अकॅडमी व पोलीस / डिफेन्स प्रशिक्षण	
	१) रयत शिक्षण संस्थेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार महाविद्यालयात 'रयत स्पर्धा परीक्षा अकॅडमी' स्थापन करून कार्यान्वित केली आहे काय ?	होय
	२) असल्यास, 'रयत स्पर्धा परीक्षा अकॅडमी' मार्फत कोणत्या प्रकारच्या स्पर्धा परीक्षांना मार्गदर्शन केले जाते ? उदा. UPSC / MPSC / IBPS / Any other	1. MPSC 2. IBPS 3. SSC
	३) असल्यास, किती विद्यार्थी प्रविष्ट आहेत ?	60
	४) 'रयत स्पर्धा परीक्षा अकॅडमी' स्थापन केली नसल्यास, अकॅडमी स्थापन करून कार्यान्वित करण्याबाबतची कार्यवाही नमूद करावी.	लागू नाही
	५) महाविद्यालयात भरतीपूर्व पोलीस प्रशिक्षण केंद्र तसेच सैन्य डिफेन्स अकॅडमी सुरू करण्यात आली आहे काय ?	होय
	६) असल्यास, प्रवेशित विद्यार्थी संख्या नमूद करावी.	20
	७) नसल्यास, याबाबतचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
१५	बँकिंग रिक्रूटमेंट गाईडन्स सेंटर	
	१) महाविद्यालयात 'बँकिंग रिक्रूटमेंट गाईडन्स सेंटर' स्थापन केले आहे काय ?	होय

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	२) असल्यास, या अंतर्गत कोणते उपक्रम राबविले जातात.	१. रयत स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राची स्थापना २. SS Academy Kalamboli सोबत सामंजस्य करार ३. अंतर्गत व बाह्य तज्ञांचे मार्गदर्शन ४. सराव परीक्षांचे आयोजन ५. मॉक इंटरव्यू चे आयोजन
	३) या अंतर्गत भविष्यात कोणते उपक्रम राबविले जाणार आहेत ?	तज्ञांच्या ऑनलाईन व्याख्यानमालेचे आयोजन
	४) 'बँकिंग रिक्रूटमेंट गाईडन्स सेंटर' नसल्यास, पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये करण्यात येणारी कार्यवाही नमूद करावी.	लागू नाही
१६	पालक व हितचिंतकांसाठी वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम	
	१) महाविद्यालयात पालक व हितचिंतकांसाठी वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम आयोजित केले जातात का ?	होय
	२) असल्यास, कोणते वित्तीय साक्षरता उपक्रम आयोजित केले जातात ?	1. Income Tax Awareness Programme 2. Financial Literacy Planning
	३) नसल्यास, याबाबतचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
१७	फॅमिली बिझनेस डेव्हलपमेंट मार्गदर्शन	
	१) महाविद्यालयात फॅमिली बिझनेस डेव्हलपमेंट मार्गदर्शन शिबिरे आयोजित केली जातात का ?	नाही
	२) असल्यास, फॅमिली बिझनेस डेव्हलपमेंट मार्गदर्शन शिबिरांमध्ये कोणते उपक्रम राबविले जातात ?	लागू नाही
	३) नसल्यास, याबाबतचे नियोजन नमूद करावे.	फॅमिली बिझनेस डेव्हलपमेंट मार्गदर्शन शिबिरे आयोजित करित आहेत.
१८	परिसरातील छोट्या-मोठ्या उद्योजकांच्या यशोगाथा सांगणारी व्याख्याने	
	१) महाविद्यालयात उद्योजकांच्या यशोगाथा सांगणारी विशेष व्याख्याने आयोजित केली जातात का ?	होय
	२) असल्यास, कोणते उपक्रम आयोजित केले जातात ?	यशस्वी उद्योजकांच्या यशोगाथा सांगणारी व्याख्याने आयोजित केली जातात व व्हिडीओ लेक्चर्स दाखविले जातात..
	३) नसल्यास, याबाबत भविष्यात करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
१९	स्वयंरोजगारासाठी स्टार्टअप मार्गदर्शन	

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	१) स्वयंरोजगारासाठी महाविद्यालयात स्टार्टअप मार्गदर्शन सुरु आहे का ?	होय
	२) असल्यास, कोणते उपक्रम आयोजित केले जातात ?	1. Business Idea Development Sessions 2. Organization of Business Fair 3. Organization of Guest Lectures
	३) नसल्यास, स्टार्टअप मार्गदर्शनाचे पुढील शैक्षणिक वर्षी कोणते संदर्भित उपक्रम सुरु करणार आहात याची माहिती द्यावी.	लागू नाही
२०	परिसरातील बँका व वित्तीय संस्थेतील अधिकाऱ्यांना व्याख्यानासाठी निमंत्रण	
	१) महाविद्यालयात परिसरातील बँका व वित्तीय संस्थेतील अधिकाऱ्यांना व्याख्यानासाठी शाळेत निमंत्रित केले जाते का ?	होय
	२) महाविद्यालयात बँका व वित्तीय संस्था यांच्या माध्यमातून कोणते उपक्रम राबविले जातात का ?	1. Expert Lectures 2. PAN Card Orientation Programme 3. Cyber and Digital Security Programme
	३) नसल्यास, याबाबत भविष्यात करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
२१	परिसरातील CA व CS तज्ज्ञांना व्याख्यानासाठी निमंत्रण	
	१) महाविद्यालयात परिसरातील CA व CS तज्ज्ञांना व्याख्यानासाठी निमंत्रित केले जाते का ?	होय
	२) महाविद्यालयात CA व CS तज्ज्ञांच्या माध्यमातून कोणते उपक्रम राबविले जातात का ?	1. Expert Guidance for Tally and GST Course 2. Financial Literacy Programme
	३) नसल्यास, याबाबत भविष्यात करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
२२	माजी विद्यार्थी संघ	
	१) महाविद्यालयात माजी विद्यार्थी संघ स्थापन केला आहे का ?	होय
	२) माजी विद्यार्थी संघाच्या माध्यमातून कोणते उपक्रम राबविले जातात ?	१. व्यक्तिमत्व विकास मार्गदर्शन २. उद्योजकता विकास कार्यक्रम ३. स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन ४. क्रीडा विषयक मार्गदर्शन ५. ओडीत व उपयोगिता प्रमाणपत्रासंदर्भात मार्गदर्शन
	३) नसल्यास, याबाबत करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
२३	राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० आणि वाणिज्य शाखा	

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	१) महाविद्यालयात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची अंमलबजावणी सुरू आहे का ?	होय
	२) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अंतर्गत कोणते उपक्रम आयोजित केले जातात ?	१. विद्यापीठ आयोजित चर्चा सत्रास उपस्थिती २. IQAC द्वारा आयोजित चर्चासत्रात सादरीकरण ३. विद्यार्थ्यांसाठी उद्बोधन वर्गाचे आयोजन ४. अंतर्गत मूल्यमापन प्रक्रियेची पूर्तता ५. NEP अंतर्गत Vertical नुसार FP, CEP, OJT, OE, AEC, IKS, VSC, SEC, VEC, CC कोर्सचे अध्ययन व अध्यापन
	३) सुरू नसेल तर भविष्यात राबविण्याचे काय नियोजन आहे ?	लागू नाही
२४	मल्टीपल एन्ट्री व मल्टीपल एक्झिट	
	१) महाविद्यालयात मल्टीपल एन्ट्री व मल्टीपल एक्झिटची सोय उपलब्ध आहे का ?	होय
	२) असल्यास, त्याचे स्वरूप काय आहे ?	विद्यापीठाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार इच्छुक विद्यार्थ्यांना मल्टीपल एन्ट्री व मल्टीपल एक्झिट सुविधा उपलब्ध आहे.
२५	NEP २०२० अंतर्गत कॉमर्स शाखेतील AEDP अभ्यासक्रम	
	१) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अंतर्गत अप्रेंटिसशिप एम्बेडेड डिग्री प्रोग्राम सुरू आहे का ?	होय
	२) असल्यास, या अंतर्गत कोणते उपक्रम सुरू आहेत ?	NEP २०२० नुसार कॉमर्स शाखेतील AEDP अभ्यासक्रम सेमिस्टर ६ मध्ये OJT अंतर्गत सुरू होणार आहे.
	३) सुरू नसेल तर भविष्यात ती राबविण्याचे काय नियोजन आहे ?	लागू नाही
२६	राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अंतर्गत ओपन इलेक्टिव्ह कोर्स	
	१) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अंतर्गत ओपन इलेक्टिव्ह कोर्सेस सुरू आहे का ?	होय
	२) असल्यास, कोणते कोर्सेस सुरू आहेत ?	वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार Open Elective Vertical अंतर्गत कला व विज्ञान शाखेतील विषय निवडण्याची सुविधा उपलब्ध आहे.

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	३) नसल्यास, याबाबत करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
२७	इंटरनशिप व अप्रेंटिसशिप : अनुभवाधारित शिक्षण	
	१) शाखेत इंटरनशिप व अप्रेंटिसशिप अभ्यासक्रम कॉमर्स सुरू आहेत का ?	होय
	२) असल्यास, कोणते कॉमर्स सुरू आहेत ?	1. Field Project 2. Community Engagement Programme 3. On Job Training
	३) नसल्यास, याबाबत करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
२८	वाणिज्य शाखेतील विविध मेजर व मायनर विषयांचे पर्याय	
	१) शाखेत प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी मेजर व मायनर विषयांचे पर्याय उपलब्ध केले आहेत का ?	होय
	२) असल्यास त्याचे स्वरूप काय आहे ?	१. मेजर विषय - वाणिज्य २. मायनर विषय - गणित, अर्थशास्त्र,
	३) नसल्यास, याबाबत करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
२९	कम्युनिटी एंगेजमेंट	
	१) महाविद्यालयात कम्युनिटी एंगेजमेंटच्या माध्यमातून समाजाभिमुख उपक्रमांचे आयोजन केले जाते का ?	होय
	२) असल्यास, उपक्रम नमूद करावेत.	१. पर्यावरण संरक्षण २. वृक्ष रोपण ३. मतदार जनजागृती ४. आरोग्य तपासणी ५. महिला सक्षमीकरण
	३) नसल्यास, भविष्यात करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
३०	प्रोजेक्ट वर्क आणि संशोधन प्रकल्प	
	१) महाविद्यालयात प्रोजेक्ट वर्क आणि संशोधन प्रकल्प सुरू आहेत का ?	होय
	२) असल्यास त्याचे स्वरूप काय आहे ?	1. Research Project 2. Field Project 3. Research Dissertation
	३) नसल्यास, याबाबत करावयाचे नियोजन नमूद करावे.	लागू नाही
३१	वाणिज्य शाखेतील भारतीय ज्ञान परंपरा	
	१) वाणिज्य शाखेतील भारतीय ज्ञान परंपरेशी संबंधित अभ्यासक्रम सुरू आहेत का ?	होय

अ.क्र.	तपशील	स्थिती
	२) असल्यास कोणते उपक्रम आयोजित केले जातात ?	१. पर्यावरण शिक्षण २. भारतीय ज्ञान परंपरा ३. कौशल्य विकास
	३) भविष्यात महाविद्यालयात भारतीय ज्ञान परंपरेशी संबंधित कोणते उपक्रम सुरू करणार आहेत ?	योग व ताणतणाव व्यवस्थापन
३२	टिप्पणी / सूचना	
	टिप्पणी / सूचना	१. M. Com. Account and Finance विषय संस्था, विद्यापीठ व शासनाची परवानगी घेऊन सुरू करावा. २. विदेशी भाषा प्रशिक्षण कोर्स तज्ञांच्या मार्गदर्शनाने सुरू करावा. ३. कॉमर्स विभागामार्फत शैक्षणिक व औद्योगिक संस्थांबरोबर सामंजस्य करार करावेत. ४. फॅमिली बिझनेस डेव्हलपमेंट मार्गदर्शन शिबिरे आयोजित करावी.